

MEDI AMBIENT

Té sentit esquiar enmig de la sequera?

La crisi climàtica i el preu de l'energia marquen la temporada, que arrenca amb una bona ocupació

ANIOL COSTA-PAU
GIRONA

Amb el pont de la Puríssima s'inaugura oficialment la temporada de neu a les pistes d'esquí catalanes, que durant aquests dies festius s'omplen de famílies i grups que gaudeixen de les primeres baixades. Les nevades de les últimes setmanes al Pirineu han permès obrir les estacions en bones condicions, però de moment les precipitacions naturals són insuficients per oferir als esquiadors el gruix de neu adequat. Cal recórrer, doncs, a la producció de neu artificial, un recurs que, en la situació d'extrema sequera actual i amb l'encariment de la factura elèctrica, posa en qüestió la viabilitat ecològica de les estacions d'esquí. Ho denuncia la plataforma Stop JJOO, que l'1 de desembre va organitzar una acció reivindicativa a la Molina per criticar la quantitat de recursos econòmics i naturals invertits en la fabricació de neu artificial. "És absolutament incongruent que, mentre hi ha famílies que aquest hivern no podran pagar la calefacció, es destinin tants esforços a produir artificialment una neu que no tenim", lamenta Bernat Lavaquiol, portaveu de l'entitat.

Segons les dades del col·lectiu ecologista, cadascun dels més de 2.000 canons de neu repartits per les estacions catalanes gasta aproximadament 300 litres d'aigua per minut de funcionament. És el triple de quantitat d'aigua que, de mitjana, consumeix un ciutadà de Barcelona durant tot un dia.

A més, la maquinària per generar el corrent d'aire fred que congela l'aigua requereix una potència de 30 kWh per metre cúbic. La plataforma qüestiona que es destinin diners públics a finançar aquesta activitat, tant a les estacions d'esquí gestionades per la Generalitat (la Molina, Vall de Núria, Vallter, Espot, Port Ainé i Boí Taüll) com en les privades (Baqueira Beret, Masella i Port del Comte), que opten a una subvenció d'1,5 milions d'euros per fabricar neu.

Un cycle tancat d'aigua

Arran de les crítiques dels ecologistes, les estacions d'esports de neu defensen la viabilitat del seu negoci. Toni Sanmartí, director de la divisió de turisme i muntanya de l'empresa pública Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC), que gestiona les estacions públiques, explica que per omplir de neu les pistes d'esquí no es fa servir aigua de la xarxa pública: "La neu artificial es genera a partir d'un cycle tancat que recull en estanys l'aigua del desgel de la primavera anterior". O sigui: "La neu que ara surt dels canons està feta a partir del gel desfet del març passat". Per això,

Els primers esquiadors que van estrenar la temporada a l'estació de la Molina, al principi del pont. DAVID BORRAT / EFE

com que les estacions s'autoabasteixen d'aigua, les restriccions per la sequera del Govern a la conca del Ter-Llobregat, que en limiten l'ús agrícola, industrial i recreatiu, no condicionen la producció de neu artificial.

Els arguments sobre el cycle tancat d'aigua en la producció de neu artificial no convencen tots els experts. Rosa Maria Fraguell, doctora en geografia de la Universitat de Girona, afirma que "només tenint en compte el percentatge que es perd per l'evaporació ja queda clar que és impossible utilitzar cada any la mateixa aigua". I lamenta: "A diferència de la resta de sectors turístics, les dades sobre el consum d'aigua de les pistes són molt opaques i és impossible calcular quin cost real representa".

En tot cas, per a Fraguell la necessitat de recórrer constantment a la neu artificial evidencia la "insolència" de les estacions de Catalunya. "Per molt que el turisme de muntanya sigui el motor econòmic principal de la regió, no ens hem d'entossudir a anar contra natura i cal assumir que, amb l'escalfament global i la falta de precipitacions a causa del canvi climàtic, al Pirineu català hi haurà cada vegada menys condicions per practicar-hi esports de neu".

Escassetat Stop JJOO diu que cada canó gasta 300 litres d'aigua per minut

Mesures FGC defensa que es busca l'eficiència energètica incorporant innovació

En aquest sentit, Fraguell coincideix amb la plataforma Stop JJOO, que també anuncia la caducitat del model de turisme estacional actual: "Per garantir el futur de les comarques pirinenques no s'han d'ampliar les pistes d'esquí amb futur incert, sinó invertir en l'agricultura, la ramaderia i la petita indústria de la zona", assegura Bernat Lavaquiol.

Cost energètic

El director de turisme de FGC avisa que amb l'encariment de l'energia la despesa elèctrica de les estacions de muntanya s'ha multiplicat per 1,5. "Cada any treballem en l'optimització de l'eficiència energètica de les estacions amb maquinària d'última generació", destaca. La Molina n'és un exemple: aquest any ha canviat 72 canons i els nous consumeixen una quarta part de l'electricitat que els antics. Sanmartí també subratlla que les estacions disposen d'una tecnologia d'alta precisió per mesurar el gruix exacte sobre el terreny i així fabricar neu només a les zones estrictament necessàries. Finalment, per reduir la despesa energètica anuncia que aquesta temporada els horaris de les estacions seran més flexibles i s'adaptaran a l'oferta i la demanda: "Entre el pont de la Puríssima i les

festes de Nadal, en estacions petites com Vallter, si tenim poca gent entre setmana tancarem una hora abans cada dia".

Tot i el debat sobre la sostenibilitat a mitjà i a llarg termini de les pistes d'esquí, el públic de moment respon amb ganes aquests primers dies de temporada. Durant el pont de desembre, que aquest any s'ha allargat de diumenge a diumenge, no hi ha hagut un pic de visitants gaire elevat, però l'afluència s'ha repartit amb bones xifres, perquè en cap dels set dies l'ocupació ha baixat del 50%. En total, el conjunt de les sis estacions gestionades per FGC ha rebut més de 47.000 visitants i s'han superat lleugerament les dades del mateix període del 2021. La Molina, amb 21 km esquiabls, ha estat l'estació més visitada, amb 14.000 persones, seguida de Port Ainé i Boí Taüll, amb més de 9.000 persones cadascuna. Toni Segarra, president de FGC, valora: "Hem tingut una meteorologia molt variable que ha anat des del fred intens i les nevades dels primers dies fins al sol, passant també per algun dia de pluja en cotes baixes". I tot això a l'espera de les nevades previstes els pròxims dies, que, tal com diu Segarra, fan que siguin "molt optimistes de cara a Nadal".